

Spørreliste nr. 204

UTSTOPPEDE DYR

Den som besvarer listen er innforstått med at svaret blir arkivert (anonymt) og blir brukt av forskere i dag og i fremtiden. Den som svarer kan til enhver tid be om å få svaret i retur eller makulert.

Denne spørrelisten har til hensikt å innhente synspunkter og meninger om utstoppede dyr. I desember 1995 sendte Norsk etnologisk gransking ut spørreliste nr. 171 Hundeliv og menneskeliv. I den forbindelse ble det spurt om det var tenkelig å stoppe ut en hund en hadde vært glad i. Mange hadde meninger om dette. Det kom også inn svar med opplysninger om bruk av hundeskinn og hundepels, noe som ikke var blitt tematisert i spørsmålene.

Ved hjelp av svarene som kommer inn på denne spørrelisten, ønsker jeg å gå nærmere inn på holdninger til og reaksjoner på utstoppede dyr. Siktemålet med å undersøke et slikt tema, er å diskutere hvordan vi trekker grenser mellom oss selv og dyr. Vi har strenge regler for hvordan vi behandler våre avdøde, mens normer og praksis for hvordan døde dyr håndteres, kan variere fra person til person, og ut fra hvilke dyrearter det dreier seg om.

Utstoppede dyr blir vist fram i forskjellige miljøer. Vi finner dem i zoologiske museer, de kan inngå som elementer i kunst, som dekorasjoner i forretninger, på spisesteder og liknende, og i private hjem. Det vil si at utstoppede dyr både tjener vitenskapen, folkeopplysningen og kunsten, de brukes som staffasje og pynt, de kan være troféer fra jakturer og de kan være minner om vennskap. Med utstoppet dyr menes hele dyret, fell med hode eller bare hoder.

I spørrelisten blir det også spurt om synspunkter på bruk av deler av dyr, slik som lamper laget av gevirer eller elefantføtter brukt som paraplystativ, for å nevne et par eksempler.

Spørrelisten henvender seg til alle, uansett om du liker, misliker eller er likegyldig til om et dyr blir utstoppet eller ikke.

Dersom du har fotografier som viser interiører med utstoppede dyr, troféer, m.m., vil NEG gjerne få låne dem for avfotografering.

Les gjennom hele spørrelisten før du begynner å skrive. Lykke til!

Liv Emma Thorsen

HJEMME

Har du utstoppede dyr hjemme? Hvorfor har du det/hvorfor ikke? Hva slags dyr er det? Hvordan skaffet du deg det? Hvor i huset står det? Er det rom i huset hvor det passer å ha utstoppede dyr? Rom hvor du ikke ville ha det?

Kan alle slags dyr stoppes ut og vises fram privat? Er det forskjell på ville og tamme dyr, for eksempel mellom vilt fra jaktturet og kjæledyr? Hvis du mener det er en forskjell, kan du forklare hvorfor?

Har du selv stoppet ut dyr? Hvis du har taksidermi som hobby, fortell om det!

Er det forskjell på å vise fram et helt dyr, et hode eller et gevir? (Her spiller selvfølgelig størrelsen på dyret en vesentlig rolle.) Er det forskjell på hvordan ville dyr og kjæledyr monteres, for eksempel ved at man bare monterer hodet eller bevarer fell med hode?

Liker du bruksting som er laget av dyredeler, for eksempel lamper av elghorn og liknende? Har du selv slike ting, eller har du sett eksempler på det? Fortell. Kan du utdype hvorfor du liker eller ikke liker en slik bruk av dyr!

Er det forskjell på å bruke skinnfeller fra ville dyr, tamdyr og kjæledyr? Hvis du mener det er en forskjell, kan du forklare hvorfor? Kjenner du til eksempler?

PÅ MUSEUM

Hvordan reagerer du når du ser utstoppede dyr på et zoologisk museum? Tenker du noen gang på at det du ser er rester av virkelige dyr? Ville det gitt samme virkning om de utstilte dyrene hadde vært kunstige kopier?

Har du tenkt over hva slags uttrykk ulike arter blir gitt når de stoppes ut? Har du eksempler?

Tenker du noen gang på når, hvor og hvordan de zoologiske museene får tak i dyr som prepareres? Bør museene gi slike opplysninger om dyrene?

Er det forskjell på å bruke utstoppede dyr i zoologiske utstillinger sammenliknet med å ha utstoppede dyr hjemme? Kan du begrunne svaret ditt!

I kulturhistoriske samlinger finnes det utstoppede dyr som har tilhørt kjente mennesker, slik som Wergelands hund Bella på Norsk Folkemuseum. Hva forteller denne typen museums-gjenstander? Kjenner du til andre eksempler?

Hva synes du om kunst der kunstneren har brukt døde dyr som deler av kunstverket? Har du sett slike kunstverk? Hvilke tanker og følelser vekker det? Er det forskjell på å bruke døde dyr som kunst og det å bruke dem som naturhistoriske museumsgjenstander? Hvorfor?

PYNT OG ORNAMENT

Hva synes du om å se utstoppede dyr som pynt i forretninger, restauranter, veikroer og liknende? Begrunn svaret ditt! Hva synes du om pelskraver hvor dyrets hode, labber og hale er beholdt?

KOMMENTARER

Er det noe du mener ikke kommer fram i spørsmålene, er det fint om du skriver det ned til slutt.